

Pedeset činjenica o romskoj zajednici u Evropi

- 1- Romi naseljavaju sve kontinente, uključujući Severnu i Južnu Ameriku, Bliski Istok, Aziju i Evropu.
- 2- Većina Roma živi u Evropi. Procenjuje se da ih ima između 10 i 12 miliona, što ih čini najbrojnijom evropskom manjinom.
- 3- Romi su poznati pod različitim imenima: Cigani, Cingari, Manuši, Romničali, Bejaši, Romanlari, Domari i nomadi.
- 4- Iako se romska zajednica sastoji iz mnogo raznovrsnih grupa, one se uglavnom posmatraju kao jedna celina pod nazivom Romi zato što su njihove kulture na izvestan način povezane..
- 5- Iako Romi nisu nacija, oni predstavljaju zajednicu bez teritorije pod tim nazivom i imaju svoju nacionalnu zastavu.
- 6- Po genetskim i lingvističkim pokazateljima, Romi vode poreklo iz severne Indije, koju su najverovatnije napustili pre 1500 godina i počeli da pristižu u Evropu pre 900 do 1000 godina.
- 7- Napustili su Indiju iz danas nama bliskih razloga: sukoba i nestabilnosti.
- 8- Po napuštanju Indije, Romi su se naselili na Bliskom Istoku gde su sebe nazvali "Domi", odnosno "ljudi". Kada su se doselili u Evropu, "D" je postalo "R" i nastala je reč "Rom" po kojoj su i danas poznati.
- 9- Naziv "Gypsy" za Rome nastao je iz pogrešnog verovanja da su poreklom iz Egipta.
- 10- Mnogi Romi naziv "Gypsy" smatraju uvredljivim.
- 11- Smatra se da su Romi pravobitno pripadali hinduizmu, ali su danas prihvatali religije zemalja u koje su se doselili, tako da ih ima katolika, muslimana, protestanata, baptista i anglikanaca.
12. Malo je poznato da je romska kultura imala uticaja na moderan džez, bolero i flamenko, kao i na neke kompozitore klasične muzike, na primer na Franca Lista.
- 13- Mnogi Romi imaju svoj specifični romski kodeks časti, koji podrazumeva život sa ponosom i poštovanjem.
- 14- Romi imaju zajednički romski jezik koji vodi poreklo od indijskog sanskrita i koji govori 5-6 miliona ljudi.
- 15 Romski kroz istoriju nije bio pisani jezik. Umesto toga, poput mnogih drevnih kultura, Romi su se oslanjali na usmenu tradiciju i poeziju za prenošenje priča sa jedne na drugu generaciju.
- 16- U prošlosti Romima nije bilo dozvoljavano da poseduju zemlju zbog čega su vodili nomadski život. Pored toga, da bi preživeli u neprijateljski nastrojenom okruženju, Romi su razvili praksu da budu stalno u pokretu.
- 17- Romi su se tradicionalno kretali u grupama od deset do nekoliko stotina, i takva grupa se zove *kumpanija*.
- 18- Za Rome se kroz istoriju smatralo da se bave crnom magijom ili neprirodnim pojавama zbog njihovog misterioznog porekla.
- 19- Nepoverenje prema Romima je raslo zato što je bilo rasprostranjeno verovanje da su oni

bili špijuni Otomanskog Carstva, što je dovelo do progona Roma.

20- U devetnaestom veku je u Rumuniji bilo oko 200 hiljada romskih robova i postojale su pijace robova.

21- Augsburškim verskim mirom u XVI veku odlučeno je da ubistvo Roma ne predstavlja zločin, što je dovelo do strahovitog pokolja Roma.

22- Takođe su osuđivani na smrt u brojnim zemljama, na primer u Engleskoj, Švajcarskoj i Danskoj.

23- Između 200000 i 1500000 Roma ubijeno je tokom holokausta, i taj događaj se na romskom zove *Porajmos*, što znači “gutanje”.

24- Slovačka je čak plaćala nacistima da deportuju Rome u Aušvic.

25- U mnogim skandinavskim zemljama sprovedena je masovna sterilizacija Roma čak do 1975. godine.

26- Pre nekoliko godina otkriveno je da je do skoro policija u Švedskoj pravila spiskove hiljada i hiljada Roma.

27- Segregacija Roma u obrazovanju i dalje postoji: 40% romskih učenika u Slovačkoj ide u isključivo romske škole.

28- Segregacija se ponekad sprovodi tako što se romski učenici smeštaju u specijalna odelenja. Romi čine 80% učenika specijalnih odelenja u slovačkim školama.

29- Prisilna iseljenja, koja su inače zabranjena prema međunarodnom pravu, stalno se sprovode nad Romima. Prisilna iseljenja su ona do kojih dođe bez odgovarajućeg upozorenja ili nadoknade.

30- Prema podacima UN, deca koja dožive prisilno izbacivanje iz kuće pate od posttraumatskog stresnog poremećaja.

31- Romska zajednica je deset puta siromašnija od proseka ostatka populacije.

32- U romskoj zajednici preovlađuju maloletnički brakovi.

33- U romskoj zajednici trenutno postoji mnogo previranja u vezi sa pravima žena. Postojala je tradicija da se devojčicama ne dozvoli da završe školu zbog bojazni da će njihov moral da se iskvare. Međutim, mlade žene sve više osećaju potrebu da završe školu i da se zaposle.

34- Postoji neproporcionalna zastupljenost Roma u okviru trgovine ljudima. Iako predstavljaju samo 10% populacije u Bugarskoj, Romi čine 50-80% žrtava seksualne trgovine ljudima u toj zemlji.

35- Romi postaju žrtve trgovine ljudima iz više razloga, u koje spadaju prinudni rad, seksualno iskorističavanje, prinudno prosjačenje, novčano dugovanje ili protivzakonito usvajanje.

36- Prosečni životni vek Roma je 10-15 godina niži od prosečnog životnog veka ostatka populacije.

37- U Italiji živi bar 10000 Roma koji su tehnički bez države jer nemaju ničije državljanstvo.

38- Samo 15% odraslih Roma završilo je srednju školu ili neki zanat.

39- Tek svaki treći odrasli Rom ima plaćeni posao.

40- Samo 16% zaposlenih Roma radi na crno (bez ugovora i bez plaćanja poreza), što pobija

stereotipno verovanje da većina zaposlenih Roma ne radi legalno.

41- Polovina Roma je prijavila da su u toku prošle godine bili žrtve diskriminacije zbog svoje etničke pripadnosti.

42- Skoro 50% Roma koji su bili diskriminisani na tržištu rada izjavili su da im je poslodavac rekao da nisu dobili posao zbog svoje etničke pripadnosti.

43- Skoro 40% Roma je upoznato sa zakonima koji zabranjuju diskriminaciju kada se prijavljuju za posao.

44- Svaki treći odrasli Rom se žali na zdravstvene probleme koji im ograničavaju svakodnevne aktivnosti.

45- Četrdeset posto Roma živi bez bar jednog od osnovnih uslova stanovanja kao što su toalet, kuhinja, tuš ili struja.

46- Devet od deset Roma živi ispod nacionalne granice siromaštva.

47- U četrdeset posto romskih domaćinstava neko je morao da ide na spavanje gladan u poslednjih mesec dana.

48- U Grčkoj i Rumuniji, svako deseto romsko dete je primorano da radi van kuće.

49- Oko 38% Roma živi u naseljima koja su odvojena od ostatka zajednice.

50- Uprkos svim preprekama sa kojima su Romi suočeni, sve je više ljudi svesno toga kakvoj su diskriminaciji izloženi. Po završetku Decenije za inkluziju Roma, došlo se do brojnih zaključaka i mnogo organizacija sada radi na tome da se isprave silne nepravde koje sputavaju razvoj romske zajednice.

Dokument pripremio Karim Korajem, za Centar za zaštitu dece u Jugoistočnoj Evropi, 2016.

Izvori:

- *The Situation of Roma in 11 EU Member States Survey Results at a Glance.* Report. Vienna: European Union Agency for Fundamental Rights, 2012 and UNDP, 2012, 2012. (henceforth: Situation of Roma)
http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/2099-FRA-2012-Roma-at-aglance_EN.pdf.
- Bradford, Alina. "Gypsy Culture: Customs, Traditions & Beliefs." LiveScience. 2015. Accessed April 11, 2016.
http://www.livescience.com/44512-gypsy-culture.html?li_source=LI.
- Mansel, Tim. "Roma in Sweden: A Nation Questions Itself - BBC News." BBC News. December 4, 2013. Accessed April 11, 2016. <http://www.bbc.com/news/magazine-25200449>.
- Mansel, Tim. "Roma in Sweden: A Nation Questions Itself - BBC News." BBC News. December 4, 2013. Accessed April 11, 2016. <http://www.bbc.com/news/magazine-25200449>.
- Lallanilla, Marc. "5 Intriguing Facts About the Roma." LiveScience. 2013. Accessed April 11, 2016.
<http://www.livescience.com/40652-facts-about-roma-romani-gypsies.html>.
- Radu, Delia. "On the Road: Centuries of Roma History." BBC News. July 08, 2009. Accessed April 11, 2016.
<http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/8136812.stm>.
- Bradford, Alina. "Gypsy Culture: Customs, Traditions & Beliefs." LiveScience. 2015. Accessed April 11, 2016.
http://www.livescience.com/44512-gypsy-culture.html?li_source=LI.
- Hyde, Ann. "Systemic Exclusion of Roma from Employment." - ERR.org. March 31, 2006. Accessed April 22, 2016. <http://www.errc.org/article/systemic-exclusion-of-roma-fromemployment/2535>.
- *GENDER DIMENSIONS OF ROMA INCLUSION Perspectives from Four Roma Communities in Bulgaria.* Publication. Washington DC: World Bank Group, 2014. Accessed April 22, 2016.
http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/document/eca/Bulgaria/Roma_Gender-ENG.pdf.
- *Breaking the Silence.* Publication. Budapest: ERRC, 2011. Accessed April 22, 2016.
<http://www.errc.org/cms/upload/file/breaking-the-silence-19-march-2011.pdf>.
- The US Holocaust and Memorial Museum has an online collection of scholars speaking on the

CHILD PROTECTION HUB FOR SOUTH EAST EUROPE

CHILDHUB.ORG

Roma during the holocaust. ([https://www.ushmm.org/research/scholarlypresentations/
symposia/roma-and-sinti-under-studied-victims-of-nazism](https://www.ushmm.org/research/scholarlypresentations/symposia/roma-and-sinti-under-studied-victims-of-nazism))